

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Osaamisen tunnistamisen työryhmä: työn eteneminen ja alustavat ehdotukset

Jatkuvan oppimisen seurantaryhmä 20.5.2022

Seija Rasku OKM

Markku Virtanen TEM

KOKOUS 1

Miten osaamisen näkyväksi - kartoituksen (2020) tutustuminen

Olli Oasi, Owal Group

- TOP 3: opinnollistaminen, osaamisperusteisuus, digitaalisuus ja sähköiset järjestelmät
- kv-aspekti: Suomi on edelläkävijä, koordinaation kaipuu kaikissa maissa, yksilön aloitteellisuudella suuri merkitys & ohjaus tärkeää
- Mitä tulisi tehdä: Proessin osaamisen kehittäminen, rahoituksella vahvistaminen? kohdennetut toimet erityisryhmille, palveluorganisaatio?

KOKOUS 2

Sitran Osaamisen aika -työhön tutustuminen

Milma Arola ja Tapio Huttula

- Kokonaisuudessa on ollut osaamisen tunnistamisen ja näkyväksi tekemisen painotusta
- Vaikeaa yksilöille, tarvitaan lisäbuustia > Osaaminen näkyviin –kampanja
- Työkaluja on, eivät tavoita ihmisiä, ohjauksaan ei tavoita laajamittaisesti
- Ihmiset voimaantuvat oman osaamisen tunnistamisesta ilman vertailua työnantajan tai tutkinnon vaatimuksiin > mihin edes verrataan, jos koulutusjärjestelmä ei ole osaamista kuvattu? Tämä mittaristo työryhmälle pohdittavaksi!

KOKOUS 3

Tutkintojen viitekehys & osaamislukitukset

Rasku OKM, Blomqvist OPH, Leveälähti OPH

- Koulutusten laadun varmistus on iso kysymys, jos viitekehystä avataan ”muulle koulutukselle”
- Olennaista: mitä hyötyä/seurausta on siitä, että koulutus viedään viitekehyyseen?
- Pienet osaamiskokonaisuudet tuovat pohdittavaa myös viitekehyyksen näkökulmasta
- Tekoälyn potentiaali osaamislukitusten kehittämisessä?
- Osaamislukitukset parantavat kohtaantoa

KOKOUS 4

Opinnollistamisesta yleisesti, työllisyyspalveluissa ja työelämässä

Haaga-Helia, Kainuun ELY, Kuhmon kaupunki

- AMK: opiskelijälähtöinen, työpaikkalähtöinen, korkeakoululähtöinen. Mahdollistaa opetuksen kohdistamisen osaamiseen, jota henkilö tarvitsee, kun olemassa oleva osaaminen muutetaan opintopisteiksi.
- Haasteena rahoitus, jolla pystytään mm. työpaikkakohtaiseen räätälöintiin
- Yrityksen ja työttömän kohtaamiseen tarvitaan pysyvä rakenne, henkilöstö, ja tukea myös työttömän rinnalla kulkemiseen
- Yrityksille tykö menevää tiedottamista mahdollisuuksista, konkreettista hankittavaa palvelua
- McDonalds ja Hesburger ovat käyttäneet opinnollistamista henkilöstön kehittämisessä.

KOKOUS 5

Pienet osaamiskokonaisuudet ja osaamismerkit

Jonna Korhonen OKM, Sanna Brauer OAMK

- Pienet osaamiskokonaisuudet ovat uudelleenkonseptointia ja –paketointia osaamisen kehittämisen näkökulmiin
- Miten komission ehdotukset parantavat työikäisten osaamisen kehittämistä? Miten työelämä tunnistaa ja arvostaa pieniä osaamiskokonaisuuksia? Suhde viitekehyyseen? Portable? Stackable?
- Osaamismerkit tekevät oppimisesta saavutettavaa, saatavilla olevaa ja pedagogisesti järkevää, ohjattua ja pelillistettyä
- Vapaan sivistystyön ja työnantajan rooli osaamisen kehittäjinä tulee nousemaan, esim. osaamismerkkien avulla. Mm. HSY, Fortum kehittäneet omia osaamismerkkejään.

OSAAMISEN TUNNISTAMISEN TYÖRYHMÄN KOKOUKSET 1-7

Sidosryhmätilaisuus 11.11.2021: evästyket työryhmälle

KOKOUS 6

Osaamisen tunnistamisen työelämässä

Boreal Kasvinjalostus Oy, Gofore, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY

- Boreal: Työssä oppiminen tärkeä oppimisen menetelmä, formaali koulutus ei (täysin) vastaa tarpeisiin. Osaamisen kehittämisen strategisointi ja systematisointi Oskari-osaamiskartoitustyökalua hyödyntäen > koulutussuunnittelu
- Gofore: organisaatioiden välisen kohtaannon ratkaiseminen Hohto-järjestelmällä, ”sisäinen LinkedIn”. Perustuu työntekijän itsensä tunnistamaan omaan osaamiseensa, avainsanoihin ja kokemuksen ajalliseen kesto.
- HSY: digiosaamismerkit. Strateginen osaamisen kehittämisen painopiste. Tavoitteena koko henkilöstön systemaattinen digiosaamisen kehittäminen, merkit innostavat ja kannustavat osaamisen kehittämiseen omatoimisesti.

KOKOUS 7

Maahanmuuttajien erityiskysymykset

Blomqvist OPH, Sood Ouka, Muotka Axxell Utbildning, Kuntoutussäätiö

- Ulkomailla hankitun osaamisen tunnistamisasiasiaa käsitellään mm. OPH:ssa, jolla myös yleisvelvollisuus neuvoa asiassa. OPH:n mukaan tärkeää arkipäiväistä asiaa ja myös pohtia, miten ulkomaisia tutkintoja meillä arvostetaan.
- Kun tavoitteena työskennellä yksityisellä sektorilla, tutkinnon tunnistamista ei tarvita.
- Osaamiskeskukset tarjoavat maahanmuuttajille monipuolisia osaamiskartoituksia, joissa ei kuitenkaan aina työnäytteitä mukana. Kotoutumiskoulutuksessa autetaan tutkinnon tunnistamisen prosessissa. Aina prosessiin ei lähdetä, kun se on pitkä ja raskas tai sen hyöty jää ehkä vähäiseksi.
- Kuntoutussäätiön MAKO-tutkimus 2021: työelämän arvostus ja asenteet maahanmuuttajia kohtaan ovat tärkeä pohdittava asia. Rekrytoijien ja työnantajien rooli keskeinen. Myös tiedon jakaminen ja yhteistyön tiivistäminen on tarpeellista.

Jatkotyö

KOKOUS
31.3.2022

Ehdotukset
viitekehysten
laajentamiseksi

KOKOUS
20.4.2022

Ehdotukset
osaamis-
merkkien
kehittämiseksi

KOKOUS
12.5.2022
Ehdotukset
osaamisen
kuvausten
kehittämiseksi ja
osaamisen
näkyväksi
tekemiseksi

24.5.2022
Sidosryhmien
evästyksen
työryhmälle
ehdotus-
luonnoksista

Lisäkokoukset tarvittaessa

KOKOUS
9.6.2022
Ehdotukset
osaamisen
tunnistamisen
valtakunnalli-
siksi
periaatteiksi

9/2022
Sidosryhmien
evästyksen
työryhmälle
valtakunnalli-
sista
periaatteista ja
kevätkauden
ehdotusten
viimeistely

Lisäkokoukset tarvittaessa

KOKOUKSET
10/2022 - 11/2022

Ehdotukset
käynnistettäviksi
piloteiksi

Väliraportin
hyväksyminen

12/2022
Työryhmä luovuttaa väliraportin

KOKOUS 1 Miten osaamisen kehittäminen hyväksytään (2022) -tutkimus 2022 -tutkimus • Miten osaamisen kehittäminen hyväksytään (2022) -tutkimus 2022 -tutkimus • Miten osaamisen kehittäminen hyväksytään (2022) -tutkimus 2022 -tutkimus	KOKOUS 2 Sidosryhmien evästyksen viitekehysten laajentaminen • Sidosryhmien evästyksen viitekehysten laajentaminen • Sidosryhmien evästyksen viitekehysten laajentaminen	KOKOUS 3 Tutkimus evästyksen viitekehysten laajentamisesta • Tutkimus evästyksen viitekehysten laajentamisesta • Tutkimus evästyksen viitekehysten laajentamisesta	KOKOUS 4 Osaamisen tunnistamisen periaatteiden ja valtakunnallisten osaamisen tunnistamisen periaatteiden laajentaminen • Osaamisen tunnistamisen periaatteiden ja valtakunnallisten osaamisen tunnistamisen periaatteiden laajentaminen	KOKOUS 5 Osaamisen tunnistamisen viitekehysten laajentaminen • Osaamisen tunnistamisen viitekehysten laajentaminen • Osaamisen tunnistamisen viitekehysten laajentaminen	KOKOUS 6 Osaamisen kuvausten kehittäminen ja osaamisen näkyväksi tekeminen • Osaamisen kuvausten kehittäminen ja osaamisen näkyväksi tekeminen • Osaamisen kuvausten kehittäminen ja osaamisen näkyväksi tekeminen	KOKOUS 7 Muhusemuran evästyksen viitekehysten laajentaminen • Muhusemuran evästyksen viitekehysten laajentaminen • Muhusemuran evästyksen viitekehysten laajentaminen
---	---	---	---	---	--	--

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Työryhmän alustavat ehdotukset tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamiseksi (luonnos)

Työryhmän alustava ehdotus sisältää kaksi osaa:

1. Ehdotuksen viitekehyksen avaamisesta mukailemalla edellisen työryhmän (jatkuvan oppimisen alaryhmä vuodelta 2019) ehdotusta.
2. Ehdotuksen erillisen selvityksen teettämisestä liittyen epävirallisten ja pienten osaamiskokonaisuuksien mukaan ottamisesta viitekehykseen.

1. osa: Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentaminen

- Tarkastelu perustui aiemman jatkuvan oppimisen ohjausryhmän alaryhmän tekemään ehdotukseen viitekehyksen laajentamisesta vuodelta 2019.
- Työryhmä ehdottaa, että tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajennetaan siten, että viitekehykseen voitaisiin sijoittaa sellaisia osaamiskokonaisuuksia, joilla on säädösperusta, mutta joiden osaamistavoitteista ei ole säädetty laissa tai säädetty tai määrätty lain nojalla.
- Työryhmä esittää siten harkittavaksi viitekehyksestä annetun lain soveltamisalaa koskevan 1 §:n 2 momentin muuttamista siten, että osaamistavoitteiden säädösperustan sijaan edellytettäisiin, että viitekehykseen sijoitettavasta osaamiskokonaisuudesta tai koulutusmuodosta on säädetty laissa tai säädetty tai määrätty lain nojalla.
- Muutos mahdollistaisi esimerkiksi joidenkin vapaan sivistystyön ja useiden muiden osaamiskokonaisuuksien sijoittamisen viitekehykseen.
- Viitekehykseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien tulisi olla osaamisperustaisia ja niille tulisi olla selkeästi määritellyt, avoimesti saatavissa olevat sekä vakiintuneet osaamistavoitteet.

2. osa: Selvitys epävirallisten ja pienten osaamiskokonaisuuksien mukaan ottamisesta viitekehukseen

Työryhmä ehdottaa selvityksen teettämistä epävirallisten, vailla säädöspohjaa olevien, ja pienten osaamiskokonaisuuksien sijoittamisesta kansalliseen tutkintojen viitekehukseen.

- EU:n koulutuskomiteassa parhaillaan on parhaillaan käsitellyssä suositus, joka koskee pieniä osaamiskokonaisuuksia
- Työryhmä pitää tärkeänä viitekehukseen sijoitettavien osaamiskokonaisuuksien laadunvarmistusta ja viitekehysten laajentamisesta saatavien todellisten hyötyjen ja lisäarvon selvittämistä työelämän, yksilöiden ja koulutusjärjestelmän näkökulmista.

Selvitettävää epävirallisten ja pienten osaamiskokonaisuuksien osalta mm.

- Millainen tarve eri tahoilla on saada epävirallisia ja pieniä osaamiskokonaisuuksia mukaan viitekehukseen?
- Mitä hyötyä tai lisäarvoa viitekehysten avaamisesta saadaan? Mitä haasteita ja/tai ongelmia viitekehysten avaamisesta on tunnistettavissa?
- Mitä kokemuksia muilla mailla on viitekehysten laajentamisesta ja mitä Suomi voi niistä oppia?
- Millaisia vaihtoehtoisia malleja (esim. pilari/lista) viitekehysten laajentamiseksi on olemassa ja mikä niistä olisi sopivin Suomeen?
- Millaiset mallit sopisivat laajennetun viitekehysten hallinnointiin Suomessa ja mikä taho (tai tahot) voisi hallinnoinnista vastata? Mitä kustannuksia viitekehysten laajentaminen ja laajennetun viitekehysten hallinnointi aiheuttaa?
- Miten osaamiskokonaisuuksien laatu ja viitekehysten selkeys ja yhdenmukaisuus voidaan varmistaa?
- Millaiset kriteerit tulisi asettaa, jotta osaamiskokonaisuudet voisi ottaa mukaan viitekehukseen?

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Työryhmän alustavat ehdotukset osaamismerkkien kehittämiseksi (luonnos)

Työryhmän alustava ehdotus sisältää kolme osaa:

- 1. Työryhmän ehdotus osaamismerkkien määritelmäksi.** Määritelmää tarvitaan osaamismerkkien kehittämisen pohjaksi, jotta saavutetaan yhteinen ymmärrys, mitä osaamismerkeillä osaamisen tunnistamisen työryhmässä tarkoitetaan.
- 2. Yhteiset periaatteet osaamismerkeille ja niiden laadulle.** Periaatteita ja osaamismerkkien laatua kuvataan, jotta niiden tuottama uusi osaaminen olisi riittävän luotettavaa. Osaamismerkkien uskottavuus ja hyödynnettävyys perustuvat niiden hyvään laatuun. Yhteiset periaatteet auttavat sekä yksilöä itseään että osaamismerkin tarkastelijaa (esim. työnantaja) tulkitsemaan osaamismerkillä saavutettua osaamista ja osaamisen tasoa.
- 3. Osaamismerkkien hyödynnettävyys ja käyttö.** Osaamismerkeistä tulee olla mahdollisuus osaamisyhdistelmiä tai laajempia osaamiskokonaisuuksia. Tämä liittyy myös EU:n komission ehdottamaan stackability-periaatteeseen. On tarpeellista selvittää, millaisia hyötyjä voidaan saavuttaa osaamismerkkiedon tallentamisella MyData-periaatteella toimiviin tietojärjestelmiin ja voidaanko nykyisiä tai tulevia tietojärjestelmiä hyödyntää tähän tarkoitukseen.

1. osa: Työryhmän ehdotus osaamismerkkien määritelmäksi

- Osaamismerkit ovat väline tunnistaa ja kuvata eri tavoin hankittua osaamista ja tehdä sitä yksilön kannalta hyödynnettäväksi.
- Osaamismerkki kertoo yksiselitteisesti mistä osaamisesta merkki on myönnetty (osaamisperusteisuus).
- Merkin sisältö on määritelty ja kuvattu ja sen osaamiskuvaus on avoimesti nähtävissä.
- Osaamismerkin suorittamisesta annetaan yksilön omaan hakemukseen perustuen todiste, joka mahdollistaa omistajuus- ja siirrettävyyisperiaatteiden toteutumisen käytännössä.

2. osa: Yhteiset periaatteet osaamismerkeille ja niiden laadulle

- Osaamismerkkien tarjonta on avointa ja mahdollista kaikille erilaisille toimijoille, joten osaamismerkin tarjoaminen ei edellytä toimijan auditointia tai sertifiointia. Osaamismerkin myöntäjän tulee olla oikeushenkilö.
- Osaamismerkkejä voidaan tarjota itsenäisinä kokonaisuuksina osana epävirallista oppimista tai sisältyen viralliseen koulutukseen.
- Osaamiskuvaus kertoo merkin tarkastelijoille millaista osaamista merkin omistajalla on. Kuvauksesta selviää:
 - merkin nimi
 - myöntäjän ja osaamisen arvioijan tiedot
 - osaamistavoitteet ja niiden arviointimenettelyt
 - suoritus- ja myöntämisaikajankohta
 - millä tavoin saavutetun osaamisen voi osoittaa.
- Arvioijat on perehdytetty osaamismerkin kuvauksessa kerrottuihin osaamiskriteereihin ja niiden toteutumisen arviointiin.

3. osa: Osaamismerkkien hyödynnettävyys ja käyttö

- Työryhmä ehdottaa, että osaamismerkkien ja muiden osaamistodistusten ja -kuvausten teknisiä ratkaisuja MyData- ja stackability- ja portability-periaatteiden toteuttamiseksi selvitetään tarkemmin ulkopuolisen tahon toteuttamalla selvityksellä.
- Lisäksi työryhmä ehdottaa, että osaamisen tunnistamisen ja näkyväksi tekemisen merkitykseen ja hyödyntämiseen liittyen toteutettaisiin viestintää.
- Selvityksessä huomioon otettavia asioita:
 - Osaamismerkin saajan tulisi voida halutessaan kerätä osaamisellaan ansaitsemansa osaamismerkit MyData-periaatteella toimivaan tallennustilaan/alustalle (esim. ePortfolio, Koski, Työmarkkinatori, JOD). Millaiset ratkaisut ovat mahdollisia? Mitä muita osaamisia voi samalla tavoin tallentaa (opinnäytetyöt, työnäytteet yms.)?
 - Osaamismerkeistä voi muodostua osaamisyhdistelmiä tai laajempia osaamiskokonaisuuksia (EU:n komission ehdottama stackability-periaate).
 - Millä tavoin isommasta osaamiskokonaisuudesta voidaan hakemuksesta myöntää metatason osaamismerkki, jolla on oma kuvauksensa vastavilla tiedoilla kuin perustason osaamismerkeistä?
 - Osaamismerkkien käytöstä ja jakamisesta esim. työnhakuun tai uusiin opintoihin liittyen päättää merkin saaja itse kulloistenkin tarpeidensa mukaisesti. Merkit voi linkittää osaksi omaa ansioluetteloa tai sosiaalisen median sivustolle kuten esim. LinkedIn, Facebook, Kyvyt. tai Twitter (liittyy EU:n komission ehdottamaan portability-periaatteeseen).